

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/262/2015
Identifikačné číslo spisu: 4114213292
Dátum vydania rozhodnutia: 26.11.2015
Meno a priezvisko: JUDr. Edita Bakošová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2015:4114213292.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa Ing. Y., bývajúceho v O., proti odporkyni AGROSPOL 5.TM, s.r.o., so sídlom v Tesárskych Mlyňanoch, Hlavná č. 142, IČO: 34 118 381, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JÁNSKÝ&PARTNERS s. r. o., so sídlom v Nitre, Štúrova č. 13, IČO: 47 249 650, o nariadenie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12 C 86/2014, o dovolaní odporkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 29. septembra 2014 sp. zn. 7 Co 526/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Nitra uznesením z 23. mája 2014 č.k. 12 C 86/2014-46 zamietol návrh navrhovateľa na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa domáhal, aby súd zakázal odporkyni užívanie jeho pozemkov tak, ako sú identifikované v časti I. návrhu a zakázal mu vstup poľnohospodárskymi strojmi na predmetné pozemky. S poukazom na ustanovenie § 74 ods. 1 O.s.p. súd prvého stupňa zamietajúci výrok rozhodnutia odôvodnil tým, že navrhovateľ v návrhu na vydanie predbežného opatrenia neuviedol právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali poskytnutie dočasnej úpravy právnym vzťahom účastníkov konania navrhovaným spôsobom. Navrhovateľ nepreukázal, že bez dočasnej úpravy mu hrozí nejaká ujma alebo škoda, teda neosvedčil skutočnosti dôležité pre nariadenie predbežného opatrenia. Mal za nesporné, že pokiaľ odporkyňa užíva pozemky navrhovateľa bez právneho titulu, vzniká mu škoda vo forme ušlého zisku, uvedená skutočnosť však nie je dôvodom pre nariadenie predbežného opatrenia. Keďže predmetné pozemky odporkyňa obsiela svojou plodinou, má súd za to, že práve nariadením predbežného opatrenia by mohlo dôjsť ku škodám, pretože odporkyňa by nemohla vykonávať poľnohospodárske práce.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Nitre uznesením z 29. septembra 2014 sp. zn. 7 Co 526/2014 uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že zakázal odporkyni užívať a vstupovať na poľnohospodárske pozemky vo vlastníctve navrhovateľa, nachádzajúce sa v kat. úz. T., zapísané na LV č. XXXX ako parc. č. XXX - orná pôda o výmere 9447 m² a parc. č. XXX - orná pôda o výmere 26410 m², na LV č. XXXX ako parc. č. XXX - orná pôda o výmere 18844 m² a parc. č. XXX - orná pôda o výmere

8174 m², na LV č. XXXX ako parc. č. XXX - orná pôda o výmere 2316 m², na LV č. XXXX ako parc. č. XXX - orná pôda o výmere 16724 m², na LV č. XXXX ako parc. č. XXX - orná pôda o výmere 20843 m², v kat. ú. O., zapísané na LV č. XXXX ako parc. č. XXX/X - orná pôda o výmere 3280 m², parc. č. XXX - orná pôda o výmere 6556 m², parc. č. XXX/X - orná pôda o výmere 3557 m², na LV č. XXXX ako parc. č. XXX - orná pôda o výmere 15889 m², parc. č. XXX/X - orná pôda o výmere 12258 m², parc. č. XXX/X - orná pôda o výmere 14654 m², parc. č. XXX - orná pôda o výmere 10626 m², parc. č. XXX - orná pôda o výmere 16772 m², parc. č. XXX/X. - orná pôda o výmere 12940 m², parc. č. XXX - orná pôda o výmere 3129 m², parc. č. XXX - orná pôda o výmere 13752 m², a to do právoplatného skončenia konania vo veci samej vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 10 C 92/2014. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že po oboznámení sa s obsahom spisu a pripojeného spisu Okresného súdu Nitra sp. zn. 10 C 92/2014, dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky pre nariadenie navrhovaného predbežného opatrenia v zmysle § 74 ods. 1 O.s.p. Z obsahu spisu a výzvy navrhovateľa adresovanej odporkyňi z 29. januára 2014 mal preukázané, že navrhovateľ v danom prípade postupoval v súlade s rozhodnutím Krajského súdu v Nitre z 9. septembra 2013 sp. zn. 25 Co 237/2013, keď písomne vyzval odporkyňu na vrátenie a prevzatie pozemkov. Odporkyňa uvedenú povinnosť v lehote 30 dní po zbere úrody (na jeseň 2013) nesplnila a preto navrhovateľ podal 30. apríla 2014 návrh na nariadenie predbežného opatrenia a 7. mája 2014 podal aj návrh vo veci samej. Navyše odvolací súd považuje za nesporné, že medzi účastníkmi konania prebiehajú neustále spory, odporkyňa naďalej užíva pozemky vo vlastníctve navrhovateľa bez právneho titulu, pretože neexistuje žiadna zmluva uzatvorená medzi účastníkmi, ktorá by ju oprávňovala pozemky užívať a takéto právo jej nevyplýva ani zo zákona č. 504/2003 Z.z. Na základe týchto zistení odvolací súd uzavrel, že navrhovateľ osvedčil potrebu dočasnej úpravy pomerov práve navrhovaným predbežným opatrením, ktoré nezasahuje neprimeraným spôsobom do právnych vzťahov medzi účastníkmi konania. Odporkyňa potom, čo ju na jeseň 2013 navrhovateľ vyzval na vrátenie pozemkov nereagovala na túto výzvu, naďalej obhospodarovala uvedené pozemky, hoci nemá s navrhovateľom uzatvorenú nájomnú zmluvu a preto jej za tejto situácie nemôže byť poskytnutá väčšia ochrana ako vlastníčkovi pozemkov, ktorému preukázateľne bráni vo výkone jeho vlastníckeho práva a užíva pozemky bez akéhokoľvek právneho titulu. Vzhľadom na odporkyňou vznesenú námietku prekážky veci rozhodnutej uviedol, že v danom prípade nejde o situáciu, ktorú predpokladá § 159 ods. 3 O.s.p., nakoľko nie je daná v celom rozsahu totožnosť predmetu rozhodovania, vzhľadom na skutkovo odlišné okolnosti a obsahovo odlišné petity oboch návrhov na nariadenie predbežného opatrenia (uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25 Co 237/2013).

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie odporkyňa a žiadala napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom) a dôvodnosť ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Dovolateľka namietala, že odvolací súd rozhodol o zákaze užívať a vstupovať na pozemky, ktorých nie je navrhovateľ výlučným vlastníkom (konkrétne na LV č. XXXX a LV č. XXXX, parc. č. XXX a č. XXX) a teda v tejto časti rozhodoval o návrhu navrhovateľa bez toho, aby bol na podanie takého návrhu (v tejto časti) aktívne vecne resp. procesne legitimovaný a zároveň rozhodoval o právach vlastníka dotknutých nehnuteľností, ktorý nebol účastníkom konania. Namietala, že odvolací súd rozhodol o predbežnom opatrení len na základe deklarovaného vlastníctva navrhovateľa a nevysporiadal sa s faktom, že v dotknutom území neboli vykonané pozemkové úpravy, navrhovateľovi, resp. jeho právnym predchodcom boli vydané do náhradného užívania iné pozemky, že užívanie pozemkov malo byť riešené cestou podania na príslušný pozemkový úrad, že odporkyňa mala užívanie historicky založené na základe nájomnej zmluvy s pôvodným užívateľom pozemkov, a to L. v O. a užívanie resp. nájom mohol byť založený aj na základe zákona. V dôsledku úpravy právnych pomerov medzi účastníkmi podľa napadnutého uznesenia dochádza k reálnej škode na majetku odporkyne a táto škoda je v značnom nepomere so škodou, ktorá by mohla vzniknúť navrhovateľovi, ak by predbežné opatrenie v zmysle jeho návrhu nariadené nebolo. Súd napriek tomu, že ide o dočasné a predbežné rozhodnutie, nesprávne a nedostatočne posúdil vec, keď sa pri svojom rozhodovaní riadil výlučne, naviac nesprávne, iba pre vec nepodstatným stavom uvedeným v katastri nehnuteľností na príslušných listoch vlastníctva, na ktorých sú evidované predmetné pozemky. Dovolateľka namieta, že

Krajský súd v Nitre nezohľadnil reálne užívanie predmetných nehnuteľností a k aplikácii príslušných právnych noriem súdom došlo bez toho, aby sa súd vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami pre rozhodnutie, aj keď len predbežného charakteru, v dôsledku čoho považuje rozhodnutie za arbitrárne a nepreskúmateľné. Zároveň má za to, že navrhovateľ neosvedčil svoj naliehavý právny záujem, pretože nešlo o stav, ktorý by nezniesol odklad. Nedostatočné a nesprávne vyporiadanie sa s namietanými skutočnosťami, bez toho aby odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu obsahovalo dôvody, pre ktoré odmietol skutočnosti uvádzané odporkyňou, je podľa jej názoru v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, keď spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k dovolaniu odporkyne navrhol dovolanie zamietnuť (zrejme odmietnuť). Uviedol, že odporkyňa v dovolaní nekonkretizovala v čom spočíva nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom a len konštatuje, že odvolací súd rozhodol nesprávne, bez uvedenia právneho predpisu alebo dôkazu. Vo vzťahu k námietke odporkyne týkajúcej sa podielového spoluvlastníctva k dvom parcelám, ktorých sa týka dočasná úprava pomerov nariadená predbežným opatrením uviedol, že so spoluvlastníčkou týchto parciel T. má uzatvorenú nájomnú zmluvu a je zároveň aj splnomocnený na jej zastupovanie pri vydávaní predmetných pozemkov. Nájomná zmluva a tiež plnomocnenstvo je súčasťou žaloby vo veci samej, o zdržanie sa zásahov do vlastníckeho práva, ktoré prikladá k tomuto vyjadreniu. Zaujal stanovisko k jednotlivým námietkam odporkyne uvádzaným v dôvodoch, ktoré nepovažoval za opodstatnené pre konanie o predbežnom opatrení a za dôvodnú nepovažoval ani námietku týkajúcu sa vady konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (pozn. dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)], po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Ako je však výslovne uvedené v § 239 ods. 3 O.s.p., ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákomom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o predbežnom opatrení, prípustnosť dovolania žalovanej z ustanovenia § 239 O.s.p. preto nemožno vyvodíť.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté

rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu zmätočného rozhodnutia (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale zaoberal sa komplexne otázkou, či konanie nie je postihnuté vadou vymenovanou v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p.

Ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 O.s.p. nie je viazaná na tvrdenie dovolateľa, že k vade došlo, ale na výskyt vady uvedenej v tomto ustanovení. Existencia vady v zmysle § 237 písm. a/ - e/ a g/ O.s.p. tvrdená nebola a dovolací súd takúto vadu ani nezistil.

Osobitne sa dovolací súd zaoberal námietkou dovolateľky, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkom odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkom konania procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O takýto prípad v prejednávanej veci nejde.

Dovolateľka tvrdí, že k odňatiu jej možnosti pred súdom konať došlo tým, že uznesenie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené (§ 237 písm. f O.s.p.).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p., v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy, a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil.

Toto zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na spravodlivé súdne konanie, vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru ESĽP (pozri napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999, § 26) tak, že rozhodnutie sudu musí uviesť dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Podľa názoru odvolacieho súdu dovolací súd pri rozhodovaní v predmetnej veci postupoval v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z citovaného ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. a relevantnej judikatúry ESĽP, ktorou je pri svojom rozhodovaní nespochybniteľne viazaný. Dovolací súd nezistil také skutočnosti, ktoré by potvrdili tvrdenia dovolateľky o tom, že ide o rozhodnutie zmätočné a nepreskúmateľné, v ktorom absentujú skutkové zistenia i právne posúdenie veci.

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol skutkový stav, ktorý zistil súd prvého stupňa, aké právne normy na vec aplikoval a ako tieto vyložil, prečo považoval za žiaduce umožniť navrhovateľovi, aby na jeho nehnuteľnosti nebolo vstupované odporkyňou až dovtedy, kým súd nerozhodne v merite veci. Z odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu takto spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Skutočnosť, že dovolateľka sa s názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama o sebe na prijatie záveru a zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

Dovolateľka v spojení s touto vadou konania namietala aj nedostatočné vykonanie dokazovania odvolacím súdom.

Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv účastníka konania nie je postupom, ktorým by mu súd odnímal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť len k jeho nesprávnym skutkovým záverom a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia. Pokiaľ dovolateľka namietala aj nesprávne hodnotenie dôkazov, dovolací súd uvádza, že v prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p.

Dovolateľka v dovolaní namietala, že odvolací súd sa pri svojom rozhodovaní riadil len deklarovaným vlastníctvom navrhovateľa a stavom uvedeným v katastri nehnuteľností, čím zasiahol do jej práv a oprávnených záujmov a nezohľadnil jej reálne užívanie predmetných nehnuteľností a vznik škody na jej strane, z čoho možno vyvodiť, že namietala (§ 41 ods. 2 O.s.p.) porušenie zásady rovnosti účastníkov konania.

Právo na rovnosť v konaní je v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky súčasťou práva na spravodlivý súdny proces a prejavuje sa vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach v občianskom súdnom konaní rozhoduje súd. Rovnosť účastníkov v občianskom súdnom konaní bližšie charakterizuje § 18 O.s.p., podľa ktorého účastníci majú v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv; táto zásada sa premieta aj v ďalších ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku, predovšetkým v ustanoveniach upravujúcich vedenie konania a priebeh dokazovania.

Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že v konaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia sa zásada rovnosti účastníkov (ktorú treba vnímať aj v spojení so zásadou kontradiktórnosti a zásadou ústnosti - osobitne právom byť vypočutý) neuplatňuje tak striktné, resp. bezprostredne, ako je tomu v konaní o veci samej, nakoľko zmyslom tohto procesného inštitútu v občianskom súdnom konaní je v zákonom ustanovených prípadoch poskytnúť rýchlu a účinnú ochranu ohrozeným právam účastníka, a to buď pred začatím konania vo veci samej, alebo aj v jeho priebehu. Občiansky súdny poriadok preto v § 75 ods. 6 umožňuje súdu rozhodnúť o predbežnom opatrení aj bez vylučenia účastníkov a bez nariadenia pojednávania. Vychádza sa z predpokladu, že súd spravídla rozhodne iba na základe tvrdení v samotnom návrhu a obsahu spisu, resp. listín doložených navrhovateľom. V zmysle § 75 ods. 8 O.s.p. nie je potrebné ani vyjadrenie ostatných účastníkov konania, ktorým sa návrh na nariadenie predbežného opatrenia doručí až spolu s uznesením, ktorým bolo predbežné opatrenie nariadené. Ak bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia odmietnutý alebo zamietnutý, nedoručuje súd ostatným účastníkom uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí, ani prípadné odvolanie navrhovateľa; uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo nariadené predbežné opatrenie. Takáto úprava vytvára priestor na to, aby sa odporca dozvedel o predbežnom opatrení až v okamihu, keď je voči nemu účinné. Ak by sa návrh na nariadenie predbežného opatrenia doručoval odporcovi skôr ako o ňom bolo rozhodnuté, odporca by mohol veci zariadiť tak, aby následne nariadené predbežné opatrenie stratilo

význam. Záujem na rýchlej a účinnej dočasnej ochrane práv navrhovateľa má prednosť pred právom odporcu vyjadriť sa k skutočnostiam v návrhu.

Predbežné opatrenie je totiž inštitútom, ktorý nachádza uplatnenie v situáciách, kedy nemožno čakať na skončenie konania vo veci samej, ale je potrebné ešte pred meritórnym rozhodnutím (t.j. pred rozsudkom vo veci samej) prijať určité dočasné opatrenie, pretože sa javí byť danou hrozba, že konečné rozhodnutie, ktorým konanie skončí, nebude už mať pre vyriešený hmotnoprávny vzťah medzi účastníkmi význam. Predbežné opatrenie tak predstavuje procesný zabezpečovací prostriedok dočasného a provizórneho charakteru, ktorého účelom je zabezpečiť podmienky na poskytnutie reálnej, účinnej a efektívnej súdnej ochrany účastníkom konania, najmä z hľadiska zaručenia nerušeného rozhodovania vo veci samej.

Rozhodovanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v občianskom súdnom konaní treba považovať za integrálnu súčasť základného práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky. Zo zásady rovnosti účastníkov konania však nemožno vyvodzovať nejaký abstraktný postulát, že účastníci konania - bez zreteľa na ich postavenie a konkrétnu procesnú situáciu - musia v každej časti či druhu konania súčasne disponovať určitým procesným prostriedkom. V prípade niektorých procesných prostriedkov z ich povahy a účelu vyplýva, že ich uplatnenie má k dispozícii len jedna strana; tomu zodpovedá aj príslušná zákonná úprava. Tak tomu je aj v prípade návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, lebo cieľom tohto návrhu je dosiahnuť požadovanú dočasnú súdnu ochranu a v danom kontexte má právna úprava zaručiť účinnosť poskytnutej súdnej ochrany.

Predbežné opatrenie je procesným inštitútom, ktorý umožňuje poskytnúť ochranu porušeným alebo ohrozeným subjektívnym právam do toho času, kým sa definitívne nerozhodne o veci samej. Pri nariadovaní predbežného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho sa tu nezisťujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia. Skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z tohto dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o predbežnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie (§ 120 a nasl. O.s.p.). Pre nariadenie predbežného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu zodpovedal procesný postup odvolacieho súdu v danej veci vyššie uvedenej povahe konania a rozhodovania o predbežnom opatrení.

Odvolací súd, ktorý zmenil uznesenie súdu prvého stupňa v súlade so zákonom a po zohľadnení osobitnej povahy rozhodovania o predbežnom opatrení nepristúpil k vykonaniu „dokazovania“ (ohľadne pozemkových úprav, náhradných pozemkov, konania na pozemkovom úrade, nájomných zmlúv a pod.) a správne považoval za postačujúce, že sú osvedčené skutočnosti významné pre rozhodnutie o predbežnom opatrení. Vzhľadom na uvedené nemožno odvolaciemu súdu preto vytýkať, že by jeho procesný postup bol nesprávny, a že by viedol k vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Ďalšia dovolateľkou namietaná vada konania, spočívajúca v nesprávnom právnom posúdení veci, je síce dovolacími dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., ktorú však možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné, no samotný tento dôvod prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Napriek tomu však nad rámec dovolacieho konania vzhľadom k dovolateľom namietanému nedostatku aktívnej legitimácie navrhovateľa, dovolací súd považuje za potrebné na tomto mieste uviesť nasledovné :

Dovolateľka, i keď s poukazom na ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p., namietala nedostatok aktívnej

vecnej legitímácie navrhovateľa na podanie návrhu na vydanie predbežného opatrenia vo vzťahu k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XXXX a LV č. XXXX, parc. č. XXX a č. XXX, ktorých je navrhovateľ len podielovým spoluvlastníkom v rozsahu 1 a preto k druhej polovici týchto nehnuteľností sa podľa jej názoru nemohol domáhať zákazu vstupu a ich užívania odporkyňou.

V tejto súvislosti dovolací súd považuje za potrebné poukázať na ustanovenie § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorý upravuje hospodárenie so spoločnou vecou. Za hospodárenie so spoločnou vecou v zmysle ustanovenia § 139 v širšom ponímaní možno považovať všetko, čo sa dotýka spoločnej veci a čo je pre právo relevantné (právo užívania, požívania veci a všetko, čo s existenciou veci súvisí). Hospodárením s vecou sa rozumie aj to, ako bude každý zo spoluvlastníkov vec užívať, či bude prenajatá a pod.

Napriek tomu, že Občiansky zákonník princíp dohody výslovne neustanovuje, z povahy podielového spoluvlastníctva vyplýva, že dohoda je primárnym spôsobom riešenia záležitostí spoluvlastníkov. Dohoda spoluvlastníkov je bezformálnym právnym úkonom, nemusí byť písomná ani v prípade, ak sa týka nehnuteľnosti a môže byť uzatvorená aj ústne alebo konkludentne. Dohodu je možné vidieť tam, kde užívanie veci je s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam výrazom vôle spoluvlastníkov dohodou užívanie veci skutočne upraviť a nejde len o dlhodobý faktický stav, ktorý je prípadne porušením spoluvlastníckych práv niektorého zo spoluvlastníkov (v tejto súv. por. aj R 54/1973).

Návrhom na nariadenie predbežného opatrenia v predmetnom konaní sa žalobca domáhal dočasnej úpravy práv o.i. aj k nehnuteľnostiam, ku ktorým mu svedčí vlastnícke právo v rozsahu 1 a preukázané užívacie právo na základe dohody s druhou podielovou spoluvlastníčkou T. v rozsahu 1. Keďže pre platnosť takejto zmluvy medzi podielovými spoluvlastníkmi zákon nevyžaduje písomnú formu, námietky odporkyne týkajúce sa neplatnosti nájomnej zmluvy z 25. augusta 2008 uzatvorenej podielovými spoluvlastníkmi k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XXXX a LV č. XXXX, parc. č. XXX a č. XXX sú v predmetnej veci (nariadenia predbežného opatrenia) bez právneho významu.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporkyne podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky o trovách dovolacieho konania nerozhodoval z dôvodu, že dovolaním napadnuté uznesenie nie je rozhodnutím, ktorým by sa konanie medzi účastníkmi končilo, berúc zreteľ na to, že ide o konanie o predbežnom opatrení (§ 145 O.s.p.). Vo veci bude ďalej konať súd prvého stupňa (sp. zn. 10 C 92/2014), ktorý rozhodne aj o trovách doterajšieho konania, t.j. vrátenie trov dovolacieho konania v súlade s úpravou zakotvenou v § 151 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.